

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
ЦЕНТР АМЕРИКАНСЬКИХ СТУДІЙ

**Чверть століття
українсько-американської дружби:
досвід гідний майбутнього**

Збірник матеріалів
III американознавчої мультидисциплінарної
конференції

(видано за підтримки Інституту Кеннана)

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА,
12-13 квітня 2016 р.

ЛЬВІВ
ПАЇС
Видавництво Львів
2016

УДК 327 (73+477)

ББК Тз(4Укр)6-64я431+Тз(7США)6-64я431

Ч-334

За повного або часткового використання матеріалів збірника посилання на видання обов'язкове.

Матеріали надруковані методом прямого відтворення тексту, наданого авторами, які несуть відповідальність за його достовірність, зміст і стилістику, за правильне цитування джерел та посилання на них.

Організаційний комітет не несе відповідальності за погляди, висловлені авторами матеріалів.

Друкується за рішенням Організаційного комітету відповідно до протоколу № 8 Вченої Ради факультету міжнародних відносин Львівського національного університету імені Івана Франка від 22.02.2016.

Упорядники: Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М.

Автор обкладинки: Романюк Р. Й.

Ч-334 Чверть століття українсько-американської дружби: досвід гідний майбутнього: зб. матеріалів III американознавчої мультидисциплінарної конференції (м. Львів, 12-13.04.2016) / упоряд. Калитчак Р. Г., Зазуляк З. М. – Львів : 2016. – 432 с.

ISBN 978-617-7065-51-6

У збірнику вміщені матеріали Третьої американознавчої мультидисциплінарної конференції «Чверть століття українсько-американської дружби: досвід гідний майбутнього», у яких з мультидисциплінарної перспективи комплексно та всебічно розглянуто різні аспекти взаємовідносин між Україною і Сполученими Штатами Америки у політичній, економічній, правовій, безпековій, науково-освітній, медійній і культурній сферах упродовж останніх двадцяти п'яти років.

УДК 327 (73+477)

ББК Тз(4Укр)6-64я431+Тз(7США)6-64я431

Електронна версія:

<http://international.lnu.edu.ua/us-conference-2016/>

ISBN 978-617-7065-51-6

- © Центр американських студій факультету міжнародних відносин ЛНУ ім. І. Франка, 2016
- © Автори статей, 2016

Висоцька Наталія (Київський національний лінгвістичний університет). *Чверть століття американської літератури в Україні: провідні вектори та орієнтири* 352

Вороновська Дарина (Національний університет «Києво-Могилянська академія»). *Українсько-американська дружба крізь призму життя і творчості Олега Лишеги* .. 357

Галета Олена (Львівський національний університет імені Івана Франка). *Література inside/out: вигнання чи транснаціоналізм?* 362

Ліхоманова Наталія (Київський університет імені Бориса Грінченка). *Постколоніальні студії Едварда В. Саїда як метод інтерпретації тексту* 366

Просалова Віра (Донецький національний університет, м. Вінниця). *Покоління Другої світової війни в літературі української діаспори США* 369

СЕКЦІЯ 7

Гарматій Ольга (Національний університет «Львівська політехніка»). *«Голос Америки» у сучасному медіапросторі України* 380

Дьоміна Олена (Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). *Захоплений Голлівудом: українські молодіжні горори Любомира Левицького* 389

Єршомін Микола (Донецький національний університет, м. Вінниця). *Важливість культури у міжнародній політичній комунікації: універсальний код кінематографа в американсько-українському діалозі*..... 400

Левченко Лариса (Державний архів Миколаївської області; Чорноморський державний університет імені Петра Могили). *Досвід запровадження інститутів громадянського суспільства в архівній галузі США як шлях до вирішення проблем українських архівів*..... 403

ПОСТКОЛОНІАЛЬНІ СТУДІЇ ЕДВАРДА В. САЇДА ЯК МЕТОД ІНТЕРПРЕТАЦІЇ ТЕКСТУ

НАТАЛІЯ ЛІХОМАНОВА

кандидат філологічних наук,
доцент кафедри світової літератури
Київського університету імені Бориса Грінченка

Анотація. У тезах доповіді аналізується методологія американських постколоніальних досліджень Едварда В. Саїда, що набуває поширення в українському літературознавстві як стратегія прочитання художньої літератури.

Ключові слова: Саїд, постколоніалізм, орієнталізм, ідентичність, інші.

Британський літературознавець Пітер Баррі вважає, що постколоніальна критика заперечує «універсальний» стандарт літератури, канон як безумовний зразок письма і репрезентації реальності, оскільки виводить маргінальні літератури з явища другорядного плану.

Дві течії постколоніалізму формують різну методологічну основу інтерпретації тексту. Одна з них обумовлена працями американського дослідника Едварда В. Саїда «Орієнталізм» (1978), у якій аналізуються особливості стилю західноєвропейських авторів і демонструється їхній вплив на формування соціального образу європейської загальнокультурної «зверхності», та «Культура й імперіалізм» (1993), де переосмислюється проблема репрезентації «Іншого» у соціокультурному просторі.

Витоком іншої методології постколоніального тлумачення тексту є праці Г. Бгабги «Нація і нарація» (1990) та «Місцезнаходження культури» (1994), у яких використовується складний комплекс кристалізації текстуальності і полів дискурсу, що свого часу був запропонований Ж. Дерріда і М. Фуко, який формує амбівалентність нації як наративної стратегії, що продукує зміщення аналогічних, а часом і метонімічних категорій, таких як народ, меншість або культурна відмінність, які піддаються постійному злиттю у процесі написання та опису нації. Постколоніальна міфоло-

гізація у таких текстах часто співіснує і одночасно протиставляється постколоніальній рефлексії [1].

Постколоніальні студії Е. Саїда формують методологічну основу інтерпретації тексту, оскільки дозволяють аналізувати тип нарації і образ наратора, формування і руйнування наративних національних стереотипів, процес пошуку і втілення ідентичності шляхом подолання постколоніальної рефлексії, виявлення та тлумачення прикладів співіснування в одному текстуальному полі письма опозиції «свого» і «чужого». Практичне застосування постколоніального методу інтерпретації тексту в українському літературознавстві останніх десятиліть можемо простежити у працях українських дослідників С. Павличко, М. Павлишина, Т. Гундорової, Д. Наливайка, Г. Сивоконя, М. Рябчука, П. Іванишина, Я. Поліщук та ін.

Як слушно зазначає Я. Поліщук, «проблеми колоніального минулого лишаються актуальними, позаяк у культурі, зазнаючи певних мутацій, продовжує функціонувати могутній, багатоаспектний, віками відпрацьований колоніальний комплекс, хоча сьогодні він і позбавлений своєї генеративної основи» [2, с. 216]. Тому метод постколоніального аналізу тексту сьогодні доцільно застосувати як до сучасних, так і до класичних творів літератури.

Залежність художнього наративу від імперського впливу є базовим для подібних студій, навіть якщо ми говоримо про наявність концептів у тексті, що демонструють опір подібним впливам, оскільки, за визначенням Е. Саїда, «суспільство та літературну культуру слід вивчати лише у парі» [5, с. 44].

Формування «міфічної мови» демонструє і наявність образів Чужого та Іншого у художньому дискурсі, які Е. Саїд аналізує за допомогою методу стратегічного розташування (розмежування наратора та автора, можливість виявлення та аналізу авторського погляду у тексті) та методу стратегічного впорядкування (аналіз співвідношення, співіснування відкритих і прихованих діалогів між текстами одного автора). Літературознавець повинен стати «чужим» стосовно до власної культури, відмовитись від інтелектуально обумовленої «центральної позиції», змістити свій погляд до дистанційованої інтерпретації «периферійності» тексту, а також відмежуватись від сприйняття ідеологеми «центру» як джерела тлумачень.

Список використаних джерел

1. Гундорова Т. Транзитна культура. Симптоми постколоніальної травми / Т. Гундорова. – К. : Грані-Т, 2013. – 548 с.
2. Поліщук Я. Постколоніальна трансгресія / Я. Поліщук // Питання літературознавства. – 2007. – Випуск 74. – С. 215 – 227.
3. Саїд Е. Гуманізм і демократична критика / Едвард Саїд ; пер. з англ. А. Чапай. – К. : Медуза, 2014. – 144 с.
4. Саїд Е. Культура й імперіалізм / Едвард Саїд ; [З англ. перек.: К. Ботанова, Т. Цимбал та ін.]. – К. : Критика, 2007. – 608 с.
5. Саїд Едвард В. Орієнталізм / Едвард В. Саїд ; Пер. з англ. В. Шовкун. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2001. – 512 с.

Natalia Likhomanova

POSTCOLONIALISM STUDIES OF EDWARD W. SAID AS A METHOD OF TEXT'S INTERPRETATION

Summary. *The abstracts analyzed the methodology of American postcolonial studies by Edward W. Said becomes widespread in Ukrainian literary criticism as a strategy for reading fiction.*

Keywords: *Said, postcolonialism, orientalism, identity, other.*